

مدیر کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی هرمزگان از کشف کتیبه قاجاری در محوطه حشم روستای کهنوی شهرستان بستک خبر داد. به گزارش میراث آریا، محمد محسنی گفت: کتیبه قاجاری کشف شده، تنها شاهد موجود از دیوارنگاری مکتوب صخره‌ای متعلق به قرون متأخر اسلامی است که به ذکر نام یکی از زمامداران خطه جهانگیریه اشاره دارد. مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی هرمزگان با اشاره به اینکه کتیبه‌ها به‌نمابه اسناد مهمی هستند که اطلاعات دقیقی را از نام شخص نگارنده و فعالیت‌های او دربر دارند، اظهار کرد: در محوطه حشم، تخته‌سنگ عظیمی قرار دارد که به سه قسمت تقسیم شده و کتیبه‌ای بر آن حکاکی شده که بر تخته‌سنگ میانی نام سظوت‌الممالک قابل مشاهده است. او افزود: محمدرضاخان بستکی که در بستک به سظوت‌الممالک نیز شهرت دارد فرزند محمدتقی‌خان صولت‌الملک از دودمان مشایخ بنی‌عباسیان است که در دوران حیات واپسین پدر به حکمرانی بستک و جهانگیریه گماشته شد. محسنی بیان کرد: باتوجه به وفور فئات و همچنین توجه به مکان تفرجگاهی محوطه حشم به‌نظر می‌رسد سظوت‌الممالک از این مکان بازدید و یا در آن حضور داشته و این حکاکی از او یا به دستور او بر سنگ مورد نظر حک شده باشد.

کشف کتیبه قاجاری

در کهنوبه بستک

گزارش

غار اسرار آمیز لرستان باماهیان کور!

ایران مکان‌های اسرارآمیز و زیبایی دارد که هرکدام به تنهایی دنیایی از شگفتی‌هاست. در لرستان دیدنی ایران غاری است به‌نام «ماهی کور». در منطقه غرب ایران در شهر ازنا، غاری به‌نام «ماهی کور» در شمال‌غربی روستای لون در دل کوه چیلنگ واقع شده است. این غار دو گونه نادر از ماهیان کور دارد و در فهرست آثار طبیعی ملی ایران جای گرفته است و همچنین به‌دلیل وجود همین دو گونه ماهی به‌نام غار «ماهی کور» خوانده می‌شود. غار «ماهی کور» دریاچه‌ای زیرزمینی در دل خود دارد که در فصل بهار به‌دلیل نزولات جوی و بارش‌های بهاری، مازاد آب دریاچه از ورودی غار خارج می‌شود. ماهیان کور، ماهیانی هستند که با زندگی در آب‌های زیرزمینی غارها و مکان‌های تاریک چشمی برای دیدن ندارند و ژنتیک آن‌ها بدین شکل است که با شرایط محیط اطرافشان سازگار شده‌اند.

این ماهی فاقد قدرت بینایی بوده و به‌طور کامل کور است و هیچ‌گونه آشنایی از چشم خارجی در آن مشاهده نمی‌شود و به‌دلیل این‌که در آب‌های زیرزمینی و در تاریکی غارها زندگی می‌کند به ماهی کور غاری معروف است.

غار «ماهی کور»، هم از طریق جاده و هم از طریق راه‌آهن قابل دسترسی است. از بین قطارهای مسیر لرستان، فقط قطار عادی تهران- اهواز و قطار محلی دورود- اندیشک، در ایستگاه «تنگ هفت» توقف دارند. از این ایستگاه باید پیاده به‌سمت شمال در راستای رود سسزار تا تپل سیرم و سپس از آنجا به‌سمت غرب و روستاهای لون و لری ادامه داد تا پس از حدود چهارساعت پیاده‌روی، در نزدیکی روستای لون به غار «ماهی کور» برسیم.

در سال ۱۳۸۲ طرح مقدماتی به‌عنوان اثر طبیعی - ملی غار «ماهی کور» تهیه و پس از انجام مراحل قانونی در سال ۱۳۸۴ در شورای عالی حفاظت محیط‌زیست مطرح شد و طی مصوبه شماره ۲۶۲ در سال ۸۴ به‌عنوان نخستین اثر طبیعی ملی استان لرستان تصویب و به ثبت رسید چراکه دو گونه نادر و منحصربه‌فرد از ماهیان کور در آن زندگی می‌کنند و در هیچ کجای دنیا مشابه آن دیده نشده است.

میراث

خانه «مرتاض» در زمان قاجار و توسط علی‌آقا شیرازی (جد بزرگ مرتاض‌ها) ساخته شده و در سال ۱۳۷۷ به شماره ۲۰۸۵ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران در لیست ثبت شده است. کاری به این روزها نداریم که داخل قطری کبریت‌هایی که روی هم چیده شده‌اند و نامشان «خانه» است، تا سرولکه چند پشه بینوا پیدا می‌شود، یکی پشه‌کش در هوا اسپری می‌کند و دیگری چند متر آن طرف‌تر از کودکی که چهارده‌دست‌وپا راه می‌رود، پودر سفیدی گوشه دیوارها می‌پاشد. قدیم‌ترها، اما بیشتر ایرانی‌ها به‌جای سفارش انواع سم و به‌راه انداختن یک قتل‌عام مورچه‌ای، ارسی‌های زیبا و دارای شیشه‌های

رنگی سفارش می‌دادند که افزون بر تأمین بخشی از زیبایی‌خانه، رنگ‌های تند آنها حشره‌ها را فراری می‌داد. برای آشناشدن با یک خانه واقعی که ترحمان رویش هندسی سیمان، آهن، سنگ و سقف بی‌کتر نباشد، می‌توان راهی یزد شد و برای نمونه به دیدار خانه «مرتاض» رفت؛ هرچند بیشتر خانه‌های قدیمی یزد مایه افتخار هر ایرانی است، اما در این خانه دوره قاجار هر عنصر معماری را در نهایت زیبایی خود می‌توان دید. خانه «مرتاض» یزد خانه‌ای قاجاری است که در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است، در کوچه «مرتاضیون» شهر یزد قرار دارد و دارای دو بخش بیرونی و

مورچه‌ها به این عمارت راه ندارند!

پیشنهاد سفر

این روزها، جاده‌های ایران جان می‌دهد برای چندروز خلاصی از شهر و رفتن به دل کوه و دشت و صحرا. مقصد سفرهای تابستانی ما، طبیعت پرگل و گیاه و سرسبز ایران است، هر چند شهرهای تاریخی هم طرفداران خاص خودش را دارد، اما کویرنوردی و طبیعت‌گردی طرفداران زیادی دارد. به‌راستی کجا می‌توان سفر کرد که از نزدیک بتوان چهارفصل بودن سرزمین بزرگ ایران را حس کرد؟ اگر می‌خواهید یکی از زیباترین مناطق کشور را ببینید، بد نیست به شاهرود سفر کنید، همان شهر پر بار و درخت استان سمنان. طبیعت شاهرود، زیبا و وصف‌ناشدنی است که با رویش گل‌های رنگارنگ و برگ‌های پنجه‌ای شکل چنار در جنگل‌های «ابر» همراه است. در جای‌جای شهرستان شاهرود، طبیعت رنگ‌وبوی خاصی دارد. برخی از گردشگران، به کویرنوردی در «طرد» و «دشت زردابه» می‌پردازند و برخی در منطقه «خارتوران» به تماشای زاغ‌های پور می‌روند. برخی اوقات خود را در پارک جنگلی «چقولنگیر» بسطام و امیریه می‌گذرانند و برخی دیگر در کوچه‌باغ‌های منطقه میامی. برخی به

دیدنی‌های آفریقای ایران!

تماشای چگونگی یافت نمذ ابرسج، دستبافت‌های سنتی کلاته خبیج، گلیم رضآباد و جاجیم مچن و کالیوش می‌نشینند و برخی دیگر نیز به تماشای زندگی سنتی عشایر سنگسری در منطقه «خارتوران» شاهرود می‌روند. اگر قرار است چندروز در شاهرود بمانید و با خوابیدن در جادر، آن‌هم وسط یک دشت یا در دامنه‌های کوه میانه‌ای ندراید، حتماً یکی از روستاهای شاهرود را برای گذراندن این سفر انتخاب کنید. بدین ترتیب، از شب‌های بسیار خنک، به خود نمی‌لرزید و متقابلاً از شب‌های پرستاره شاهرود تا می‌توانید لذت می‌برید.

اتراق در خوش‌بیلاق

پناهگاه حیات وحش خوش‌بیلاق، ۱۳۵هزار هکتار وسعت دارد که ۳۳هزار هکتار آن را منطقه امن تشکیل داده است. بخشی از این پناهگاه در مناطق جنگلی استان گلستان و بخش دیگر در میان‌دشت‌های وسیع شهرستان شاهرود قرار گرفته است. وجود دو سیستم کلان اقلیمی سبب پیدایش اکوسیستم‌های متنوعی در این منطقه شده است و به همین علت، گونه‌های مختلفی از جانوران و گیاهان را می‌توان در خوش‌بیلاق مشاهده کرد. پلنگ، خرس قهوه‌ای، گراز، شوکا، آهو، مرال، کل و بز، قوچ و میش «اوربال» از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین پستانداران منطقه به‌شمار می‌آیند.

با یوزپلنگ و زاغ‌های پور

روستای زیبای قلعه‌بالا که در ۱۴۰ کیلومتری جنوب شرقی شاهرود و ۲۴ کیلومتری شهر زیبای بیارجمند قرار

اندرونی است. مساحت حیاط اندرونی تقریباً سه برابر مساحت حیاط بیرونی و تالار بزرگ آن از بناهای پیرامون بلندتر است. این تالار در راس حیاط قرار گرفته و کاملاً بر آن تسلط دارد. فضاهای اطراف با نظم معمول خانه‌های سنتی است. بدین شرح که فضاهای مهم‌تر در محوطه اصلی خانه و فضاهای کم‌اهمیت، بین آن‌ها قرار دارد. از دیگر ویژگی‌های این بنا دوطبقه بودن کلیه فضاها است. حیاط اندرونی دارای مقرنس‌ها و کاربندی‌های گچی بر روی دریاچه‌های طبقه فوقانی است. خانه «مرتاض» همانند بناهای هم‌دوره خود از سبک و سیاق

جداشدن بخش خصوصی و عمومی خانه بهره برده است. این نوع ساخت به‌دلیل راحت‌بودن بانوان منزل به‌هنگام واردشدن غریبه یا آمدن میهمان به منزل بوده است. خانه «مرتاض» دارای دو بخش و هر بخش، حیاط و ورودی خاص خود را دارد. بادگیر این خانه نیز بسیار جلوه‌گر است که در حیاط بزرگ قرار دارد. تزئینات و نسای زیبایی خانه مانند پنجره‌ها و ارس‌های چوبی و آب‌نسا از ویژگی‌های بارز این بناست. این خانه در سال ۱۳۷۴ توسط خانواده مرتاض به دانشکده هنر و معماری دانشگاه یزد اهدا شد.

دیدگاه

موزه‌ها

دروازه‌بان و دفتر دار تاریخ هستند

گیسو فکوری نوشاد/ موزه‌ها به‌عنوان نگهبان مصنوعات و اسناد عمل می‌کنند که هرکدام داستان منحصربه‌فرد خود را روایت می‌کنند. موزه‌ها کمک می‌کنند تا در مسورد فرهنگ‌ها، جوامع مختلف و افرادی‌که قبل از ما آمده‌اند بیاموزیم. با جمع‌آوری و نمایش این اشیاء، موزه‌ها می‌توانند به ما کمک کنند تا با میراث خود ارتباط برقرار کنیم و به ما در درک جایگاه خود در جهان کمک شایانی می‌کنند.

موزه‌ها تنها حال را مستند می‌کنند، بلکه الهام‌بخش آینده نیز هستند. آن‌ها با به‌نمایش گذاشتن هنر، علم و فناوری از زمان حال، حرفه‌ای از کنجکاری و خلاقیت را در نسل‌های کنونی و آینده روشن می‌کنند. موزه‌ها مشوقی برای کار گروهی و یادگیری گروهی با رویکرد انتقادی و سؤال و پاسخ محسوب می‌شوند و مخاطبان را به این مسیر سوق می‌دهند که خلاقیت باشند و ایده‌های نوآورانه ارائه دهند. به این ترتیب می‌توانیم به‌عنوان یک جامعه به آموختن شیوه صحیح یادگیری و رشد ادامه دهیم.

موزه‌ها مکان‌های جذاب و لذت‌بخش برای یادگیری و چیزی فراتر از موسسات آموزشی هستند. مکان‌هایی پرچرب‌وجوش و جذاب برای یادگیری و تفریح محسوب می‌شوند که همواره برای مخاطبان جذاب بوده است. موزه‌های زیادی وجود دارند که به‌طور خاص برای دانش‌آموزان طراحی شده‌اند، این موزه‌ها میزبان نمایشگاه‌ها و فعالیت‌های تعاملی هستند که یادگیری را به یک ماجراجویی هیجان‌انگیز تبدیل می‌کنند و دانش‌آموزان را به‌سوی کشف چیزهای جدید به روشی لذت‌بخش تر راهنمایی می‌کنند. از مهم‌ترین سؤالات موزه‌داران می‌توان به مخاطبان ما چه کسانی هستند؟ چگونه بازدیدکننده را در موزه راهنمایی کنیم؟ چگونه او مفهوم آنچه را که ما می‌خواهیم آموزش دهیم دریافت کند؟ چگونه زبان موزه و زبان مخاطب را همگن کنیم؟ چه برجسی بیشتر قابل درک خواهد بود یعنی کدام برجسب می‌تواند به بازدیدکننده بهترین وجه دانش را که می‌خواهیم عرضه کند؟ و سؤالاتی این چنین اشاره کرد.

روبای یک شب تابستانی در دودانگه

طبیعت‌گردی

با همه زیبایی‌های وصف‌ناپذیرش، دریاچه‌ای تفره‌گون در آغوش بهشتی وصف‌ناشدنی؛ آن‌قدر زیباست که در دل انگیزی و دلنشینی اغراق نیست آن را خواهرخوانده میانکاله بنامیم. در یک کلام، دودانگه یکی از منحصربه‌فردترین اکوسیستم‌های طبیعی مازندران است. از ساری به‌سمت جنوب غرب استان که حرکت کنیم، به جنگل‌های زیبای «کیاسر» می‌رسیم که این روزها با عنوان پارک ملی کیاسر رز از آن یاد می‌شود. منطقه‌ای که ۴ سال قبل با مصوبه شورای عالی محیط‌زیست در زمره یکی از ۱۹ پارک ملی ایران به ثبت رسیده و هم‌اکنون نیز شمار قابل توجهی از گوزن‌های مرال را در خود جای داده است.

بعد از کیاسر، ارتفاعات پوشیده از جنگل دودانگه دیده می‌شود که در فاصله میان دو کوه، سدی را در میان خود در آغوش گرفته است. اگرچه دریاچه پشت این سد زیبایی منطقه را دوچندان کرده، اما آثار منفی ناشی از ساخت این سد بر روی منابع فیزیکی و بیولوژیک کاملاً هویداست. پیرمردی روستایی که یکی از شکارچیان سابق منطقه هم هست، می‌گوید: از وقتی این سد ساخته شده، دیگر پلنگ در این منطقه ندیدم، درحالی‌که زمانی اینجا زیستگاه پلنگ بود؛ این سد، زمین‌های جنگلی زیادی را زیر آب برد، ولی در کنار آن، جاده منطقه را که تا آن زمان خاکی بود، آسفالت کرد. هرچند مناسب ما روستاییان است، اما راه برای شکارچیان و گردشگرانی باز شد که مراعات حال طبیعت را نمی‌کنند. دودانگه، رودخانه تچن ساخته شده، دارای ۴ دهانه است که بیشتر به‌منظور راندن‌سازنی نیروگاه آبی و تأمین آب مورد نیاز کشاورزی ساخته شده است، اما چندی بعد، به‌دلیل وجود جاذبه‌های زیاد، برای بازدید مسافران و گردشگران هم آماده شد. اقامت شنبانه در کنار رودخانه زیبای «تجن» با طنین دلنشین آب، اوقات خوشی را برای گردشگران در تمام فصول فراهم می‌کند. این رودحالی است که پیرامون مجموعه سد سلیمان‌تنگه، امکانات تفریحی مناسبی برای اقامت، قایقرانی و اسکی روی آب ایجاد شده که

مخروطی‌شکل الیزز با پوشش انبوهی از گیاهان متنوع، جنگل‌های انبوهی را ش و تنوس، به‌ویژه در منطقه سنگده، مزارع برنج، تپه‌های زیبای اطراف روستاها که ملو از گله‌های گوسفندان است و مناطق بیلاقی خوش آب‌وهوا، این منطقه را به یکی از جاذبه‌های طبیعی شهرستان ساری تبدیل کرده است. جنگل‌های «سنگده» هم مکانی دنج و دیدنی برای گردشگرانی است که در جست‌وجوی مکانی هستند تا چندروزی را دور از زندگی و رخوت‌بار شهری، در دل طبیعت

مخروطی‌شکل الیزز با پوشش انبوهی از گیاهان متنوع، جنگل‌های انبوهی را ش و تنوس، به‌ویژه در منطقه سنگده، مزارع برنج، تپه‌های زیبای اطراف روستاها که ملو از گله‌های گوسفندان است و مناطق بیلاقی خوش آب‌وهوا، این منطقه را به یکی از جاذبه‌های طبیعی شهرستان ساری تبدیل کرده است. جنگل‌های «سنگده» هم مکانی دنج و دیدنی برای گردشگرانی است که در جست‌وجوی مکانی هستند تا چندروزی را دور از زندگی و رخوت‌بار شهری، در دل طبیعت